

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Za obstoj gorskih kmetov.

Vsepovsod okoli nas vstajajo nove oblike javno-političnega življenja. Nedavno je bil otvorjen novi koroški deželni zbor, pred kratkim je bil sklican novi zvezni gospodarski in državni svet, stanovske organizacije se izoblikujejo in zadobivajo vedno jasnejše oblike. Kljub vsemu novemu pa med podeželskim ljudstvom še vedno ni pravega razumevanja in veselja in vedno pogosteje je slišati med kmeti tožbo „Dollfussa manjka“. Njegovo izredno uvidevanje potreb kmetiškega stanu je prišlo morda prepozno do veljave. Vendar se tudi okrog novega kanclerja vedno bolj oglašajo glasovi, ki pričajo o tem, da zvezna vlada ne bo v svojem delovanju prezrla onih, ki so najbolj potrebni njene pomoči in podpore: gorskih kmetov. To so vsi kmetje, ki imajo svoja posestva proč od tržišč in prometa in so danes bolj kot sedaj navezani na podporo javne roke. Sem spada tudi večina naših slovenskih koroških kmetov.

Dunajsko vladno glasilo je k prvemu zasedanju zvezne gospodarske zbornice prineslo iz peresa voditelja tirolske kmečke zveze zanimive vrstice, ki jih objavljamo tudi za naše gospodarje:

Vsako gospodarsko podjetje je donosno le tedaj, če je napetost med vrednostjo njegovih pridelkov in stroški za njihovo proizvodnjo. Ta razlika mora biti vsaj tako velika, da omogoči gospodarju in njegovim življenje. Sicer se mora kmet lotiti odprodaje posestva ali zadolžiti. Alpski kmetje so večinoma mali kmetje. Njihova glavna gospodarska panoga je živinoreja. Gotovega pomena je še les, pridelovanje žita ne služi niti potrebam na kmetijah. Živina, mlečni izdelki in les so glavni kmetovi pridelki. Raznolikega gospodarjenja, kot na posestvih v nižinah, pri nas ni.

Trojno je zlo, na katerem bolehalo kmetije v Alpah. Prevelika razlika je med ceno za pridelke, ki jih kmetje prodajajo, in ceno za izdelke, ki jih morajo dokupovati. Primerjamo cene kmetijskih pridelkov iz leta 1914 in danes in cene kmetu potrebnega blaga prej in sedaj: za 100 kg goveje živine je dobil kmet leta 1914 preračunano v šilingih okroglo 125. šil., danes le še 65 šil. Kilogram svinjskega mesa je stal leta 1914 3.38 šil., danes 1.70. Liter mleka prej 56, danes komaj še 27—29 g ali celo 18 g. Kilogram sirovega masla prej 7.60 šil., danes še 3.60 do 4 šil. Kubični meter dolgih mehkih drv je stal pred dvajsetimi leti 24, danes še 14 šil. Narastle pa so cene za kmetove potrebščine kot obleko, čevlje, žito, sladkor, cement, železnino. Leta 1914 je gorski kmet z izkupičkom za 100 kg goveje živine kupil 173 kg moke ali 72 kg sladkorja ali 4 pare čevljev, danes pa dobi za isto količino komaj 85 kg moke ali 44 kg sladkorja ali dva para čevljev. Njegovi pridelki so v primeri s cenami ostalega blaga polovico manj vredni, izdatki pa so ostali na stari višini ali se celo zvišali.

Drugo veliko zlo je velika obremenitev kmetijskih pridelkov ali izdelkov za kmetijo s prevoznimi stroški. Politične meje so spremenjene v neprilog kmetom zahodnega dela alpskega ozemlja. Danes moramo prevažati večje množine pridelkov iz enega kota v drugi kot države ter nakupovati blago iz najskrajnejših koncev države. Tretje zlo so zvišana javna bremena. Izdatki gorskih kmetov za šole, prometna sredstva in razne druge javne naprave so neprimerno višji od izdatkov kmetov v nižinah, ki so gosto naseljeni. Zato so kmetije v Alpah ogrožene v obstoju in je dosežanja pomoči zvezne vlade le prehodna, ker ne odpravi zla v njegovi korenini. Da se ne odmore tod, bi n. pr. lahko postala vsa razdolžitvena akcija brezpredmetna, ker bi ji sledila le ponovna zadolžitev kmetijstva.

Do izboljšanja razmer je dvojna pot. Blago, ki ga kmetje pridelujemo, mora biti boljše kakovosti

in zato večje cene in znižati se morajo gospodarski stroški. Prvovrstni pridelki imajo višjo ceno in to država lahko zaščiti, da ni razlika med nakupom in prodajo prevelika. Mnogo so v tem oziru že storile kmetijske zbornice. Sem spada med drugim pitanje živine. Dokler je bilo za živino in svinje dovolj kupcev, se je pitanje lahko zanemarjalo. Danes ni kupcev in treba je seči po pitanju, da se izboljša blago in njegova cena. Za pitanje pa so potrebna cenena krmila, zato je bila uvedba licence na uvoz krmil težak udarec za kmetijstvo v goratih krajih države. Druga pot je v znižanju stroškov. Treba bo organiziranega kmetijskega združništva, kmetijske zbornice

bodo morale še bolj sodelovati s kmeti, prevozne stroške bo treba znižati za kmetijstvo. Država mora znižati obrestno mero ter jim olajšati javna bremena. K vzdrževanju šol, prometnih sredstev i. dr. ne morejo gorski kmetje isto prispevati kot kmetje v nižinah. Prvovrstne pridelke mora država zaščiti enako kot kmetijske izdelke.

Najnižja točka gospodarske krize je morda že prekoračena, izgledi v izboljšanje so večji. Novim javnim korporacijam je sedaj dana velika naloga, da se skupno z vlado lotijo tega najtežjega vprašanja, da omilijo trdo borbo gorskih kmetov za obstoj, jim ohranijo njihovo zemljo in državi najboljše državljane.

Zveza narodov pred veliko nalogo.

Jugoslovanski zunanji minister je v sredo 28. m. m. izročil Zvezi narodov spomenico o marsejskem zločinu. Z njo je mednarodna organizacija v Ženevi postavljena pred zgodovinsko nalogo, da odstrani glavno oviro miru med državami.

Spomenica je vzbudila še pred objavo v svetu silno pozornost, ob njej se delijo mnenja držav in se podaja slika sedanjega političnega položaja v Evropi. Pritožba je opremljena z vsemi potrebnimi dokazi in je tako njena verodostojnost povsem neoporečna. Njena vsebina obremenjuje Madžarsko ter tako stavlja njeno politiko v čudno luč.

Spomenica uvodno ugotavlja, da je Jugoslavija tekom zadnjih dveh let ponovno opozarjala madžarsko vlado na delovanje teroristov na njenem ozemlju. Obvestila je Madžarsko tudi o prihodu kraljevega morilca Georgijeva na madžarska tla. Nadalje izvaja in dokazuje, da so vežbali teroristične čete ogrski častniki, razventega so se raznovrstne ogrske organizacije bavile z mislijo nasilne spremembe državnih meja sedanje Ogrske. Ubežniki so bili nastanjeni v več taboriščih. Način, kako so se taborišča vodila in kako ubežniki vežbali, dokazuje podpora civilnih in vojaških oblasti Madžarske. Nepostavnim potom so ubežniki s pomočjo ogrskih oblasti spravljali v Jugoslavijo orožje, peklenke stroje, eksplozivni material in propagandne letake. Teroriste so spremljali do meje ogrski uradniki in jim kazali skrivna pota čez mejo. Člani ubežniške organizacije „Ustaša“ so nosili na Ogrskem vojaške uniforme, kar dokazujejo priložene fotografije. Vstaška organizacija je razpolagala s posebnim denarjem, namenjenim za bodočo hrvaško državo. Ogrske oblasti so izdajale številne potne liste u-

bežnikom in raznim sumljivim osebam jugoslovanske narodnosti. Spomenica omenja vprašanje denarnih virov, pa o njem dalje ne razpravlja.

Jugoslavija se v tej pritožbi pritožuje proti ogrski vladi, da je šele 26. oktobra izročila jugoslovanski vladi seznam sumljivih oseb jugoslovanske narodnosti, ki so bivale v zadnjem času na ogrskem ozemlju. V seznamu so navedeni skorodna vsi ubežniki, ki so bili v zadnjih letih v Jugoslaviji aretirani in so pobegnili. Po priznanju enega izmed udeležencev in sokrivcev so se teroristi pred marsejskim zločinom vežbali v ogrskem taborišču Nagy Kaniži v prisotnosti nekega podpolkovnika. Pri tem so žrebali in izbrali tri osebe, ki so prevzele krvavi posel v Marseilleu. Atentatorji so odpotovali z ogrskimi potnimi listi. Po atentatu Ogrji niso imeli ne interesa in ne želje, da pojasnijo zločin, izvršijo potrebno preiskavo in odredijo aretacijo soudeležencev, kar so storile vse inozemske policije iz lastne pobude. Spomenica zaključuje z izjavo, da je bila Jugoslaviji dolžnost spraviti vprašanje, ki ga je sprožil marsejski zločin in po katerem je izgubila Jugoslavija svojega velikega kralja, Francija pa velikega državnika, pred Društvo narodov.

Spomenico bo po dosedanjih vesteh obravnaval ženevski zbor na svojem glavnem zasedanju v januarju. Dotlej jo bo poseben odbor proučil in o njej nato poročal. Nadvse verjetno je, da bo Društvo narodov ob koncu sklenilo mednarodni dogovor proti terorizmu. Duhovito pripominja ugleden francoski list, ko pravi, da se sicer zna zgoditi, da bodo v bodoče zamogli preko državnih meja samo še morilci. Gostoljubnost se ne sme zamenjavati z zlorabo azilnega prava političnih beguncev.

Kancler o manjšinah.

Koncem minulega tedna je bil na Dunaju svečano otvorjen novi državni zbor. Sestavljajo ga poslanci, voljeni iz zveznega gospodarskega, kulturnega in državnega sveta. Pred zasedanjem so se poslanci in člani zvezne vlade udeležili sv. maše v stolnici sv. Štefana. Zasedanje se je vršilo v parlamentu. Po otvoritvi je povzel besedo kancler dr. Schuschnigg, ki je uvodno podal pregled dosedanjega vladnega dela. O bodoči avstrijski zunanji politiki je dejal, da hoče država zanaprej živeti v miru in prijateljstvu s sosedi, da si ta omogoči zdrav razvoj notranji. Nadaljeval je:

„Nadalje je samoobsebi umevno in niti ni treba omeniti, da bomo v Avstriji smatrali za častno dolžnost — rekel bi skoro s častiželjnostjo — da

nudimo manjšinam, ki so nam ostale, vzorno pravno in kulturno zaščito.“

V nadaljnjem govoru je kancler med drugim omenil šolstvo, ki mora mladino vzgajati v duševnem, moralnem in verskem oziru. Vzajemno s cerkvijo bo država skrbela za to, da vzgoji mladino v dobre državljane. — Kanclerjev govor je novi državni zbor vzel z burnim pritrdjevanjem in s klici „Živela Avstrija!“ na znanje.

Hitlerjevci so odšli iz Jugoslavije. Koncem novembra so odpotovali v Jugoslavijo pobegli julijski vstaši v Sušak, odkoder sta jih prepeljala dva nemška parnika v Bremen. Pred odhodom so priredili v Varaždinu lepo slovo ter zagotavljali, da Jugoslavijo in njenih prijateljskih uslug ne pozabijo. Vseh, ki so odšli v Nemčijo, je 1130, par desetina se je vrnilo nazaj v našo državo, kjer so

bili odvedeni v vojaške zapore v Gradec. Par imovitejših je ostalo še nadalje v Jugoslaviji. V Nemčiji sta z njimi odrinili tudi dve Varaždinki.

Dijaški nemiri v Pragi in na Dunaju. Glasom postave čehoslovaške države bi imela minuli teden najstarejša nemška univerza v Pragi predati častne znake svojih predstavnikov češki univerzi. Pred prodajo pa so priredili nemški visokošolci demonstracije, na katere so burno odgovorili češki visokošolci. Vzporedno s praškimi demonstracijami so se vršili nemiri tudi med nemškim dijaštvom na Dunaju in v Nemčiji. Častni znaki so bili končno predani, nemška univerza dobi zanje nove, izdelane po načrtu nemških umetnikov. Nemiri so potihnil, le visokošolske božične počitnice so se v Pragi prej pričele in pobita so okna uredništev treh dunajskih dnevnikov.

Anglija razkrinka Nemčijo. Na nedavni seji angleškega parlamenta je vzbudil obilo pozornost govor ministra Churchilla, ki je govoril o nemški oborožitvi. Dejal je med drugim, da razpolaga Nemčija že danes z letali, ki prekašajo moč angleških. Po dveh letih bo nemško letalstvo presseglo angleško za celih 100 odstotkov. Zato se odslej nobena zadeva okoli nemškega oboroževanja ne sme več obravnavati tajno, marveč javno, ker je treba neusmiljeno razkriti vse tajnosti oboroževanja in svet obvarovati pred katastrofo. — Govor nakazuje, da se Anglija Nemčiji vedno bolj odmika.

Zapoved ljubezni.

„Zapoved ljubezni velja za vse socialne edinice. Ni namreč drugačna evangeljska zapoved o ljubezni za posameznika in drugačna za narode in države, ki sestojijo iz posameznikov,“ tako je zapisal v vojnem božiču leta 1915 papež miru Benedikt XV.

Toplo in prijetno je v družinici, kjer se njeni člani srečavajo z ljubeznijo in obzirnostjo. S skrbjo čuvajo ugled družine, branijo in množijo ga. Družina, to le v svojih udih vidno skrivnostno telo, pa jih hrani in podpira s skrivnostno silo v njihovem življenjskem boju. Ljudje bi se morali tajne pomoči, ki jim prihaja iz domače družine, bolj zavedati. Bolj bi morali ceniti domači družinski krog, z večjim spoštovanjem obdajati svoja mala kraljestva.

Navdušujoča je zavest, da si član celega naroda. Njegovi zakladi in bogastva so tvoji zakladi in tvoja bogastva. Njegova sreča je tvoja sreča, njegova bol tvoja bol. S svojo plemenitostjo in svojim delom množiš svoj narod, z odločnostjo za pravice svoje družine in svojega stanu varuješ narodne pravice. Narod bi nam ne smel biti samo sladka beseda, marveč božja družina bratov in sester istega duha in iste govornice. Potem bi narodnost ne bila breme, marveč prijetna dolžnost za nas vse.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(6. nadaljevanje.)

Minilo je opravilo. Mogočen, teman potok se je vsul iz cerkve in se je razlil v večjih in manjših valovih po belih cestah in potih.

Med prvimi je bila vdova mizarjeva. Skrb jo je držala za roko med opraviлом, od začetka do konca, skrb jo je prigajala iz cerkve.

„Hiti, Ana! Vedi Bog, če se ni kaj pripetilo deci: Gabrielu morda, najnemirnejši je, morda Rozki, najmanjši... Hiti!“

Skrb jo je držala za roko neprenehoma, naj je šla kamorkoli; govorila ji je o domu in o deci venomer. Zato se ji je mudilo vedno. Zato se ji vprl pogled, komaj da je stopila na cerkveni prag, nemiren in skrbi poln dol na dom, izgubljač se skoro povsem v gostem snežnem metežu.

Zadnja je šla kovačica. Stopala je sklonjena, počasi kakor vobče zadnja leta, ko je hodila neprestano žalost z njo in ji je govorila o deci. A še bolj nego drugekrati, je bilo danes žalostno srce. Glava se je sklanjala utrujena, brez upanja je strmelo oko v sneg; v mislih so ji zvenele glasno besede pridigarjeve.

„O tujina, nemila, nevarnosti polna... O moji dragi, izgubljeni...“

Vzdihnila je. Po vlem licu se je potočila solza in se zdrknila v sneg in se je izgubila v njem brez siedi...

Za našega obrtnika in delavca.

Današnja gospodarska in socialna politika ali z drugimi besedami: sedanja skrb države in dežele za dobrobit državljanov je preveč enostransko usmerjena. Saj skoro docela prezre oni stan, ki ga poleg delavstva in kmetijstva sodobno gospodarstvo najbolj ogroža v njegovem obstoju: obrtništvo. Kot kmetje in delavci so tudi obrtniki v stalni nevarnosti, da jih dohiti žalostna usoda in da postanejo brezdomovinci brez lastnega doma in brez lastnine.

Obrtniki so v stalni nevarnosti, da jih uniči velika industrija. Tovarne izdelujejo hitreje in v velikanskih množinah najraznovrstnejše blago, stroji so jim poceni delovna moč. Obrtnik pa je navezan na svoje počasno ročno delo in zato ne more uspešno tekrovati. Industrija izdeluje ceneje, ker porablja dostikrat cenejše blago. Skrita je navadno za neosebne firme raznih akcijskih družb in se zato ne boji tudi ne krive poti. Obrtnik nima na razpolago toliko denarja in tudi ne razpolaga s kreditom kot tovarniška družba, zato si ne more nabaviti potrebno novo orodje. Zato obrtniki in rokodelci propadajo in je med njimi srečen tisti, ki razpolaga poleg obrti tudi s koščkom zemlje, ki ga v njegovi brezposelnosti dobro ali slabo živi z njegovo družino.

Pri nas na Koroškem je povezanost podeželja z mestom in njegovimi velikimi trgovinami morda večja kot drugod. Kar se večjega rabi, se nakupi v mestih. Pa tudi na vasi je obrtništvo veleindustrija s svojimi cenami, a ne vedno dobrimi izdelki v raznih podeželskih trgovinah za petami in bi ga rada izrinila docela iz gospodarskega življenja. Tako ostaja obrtnik in rokodelca dober kvečjemu še za kake reparable in druge malenkosti. Nam vsem manjka uvidevanja, da je obrtnikovo delo trpežno in solidno in da kljub svoji čestotnosti nekoliko višji ceni lahko uspešno tekmuje s tovarniško robo. Manjka na drugi strani obrtniških zadrug in organizacij, ki bi uspešno štitele interese mojstrov in delavcev. Preveč je dosedanja doba zanemarjala obrtnika in rokodelca glede njegove splošne in strokovne izobrazbe. Nezaostni in enostranski pouk potom dosedanjih obrtniških organizacij od obrtne zbornice tja doli do obrtniških šol in najmanj obrtniških društev za vajuje je mnogo doprinesel k temu, da ne živi ne v nemškem in še manj v slovenskem obrtniku in rokodelcu izrazita stanovska zavest. Obrtnik in rokodelca se z delavcem vred čutita zapostavljena in manjvredna napram ostalim stanovom. Zato je svoječasno socialdemokracija zamogla beležiti baš v teh vrstah najlepše svoje uspehe. Sadovi njenega dela so vidni do danes najbolj v neki zagrenjenosti, ki vlada med obrtniki, rokodelci in delavci do ostalih stanov.

Reorganizacija javnega življenja v deželi bo najdalekosežnejšega pomena tudi za naše obrtništvo in delavstvo. Združitev vseh obrtnikov v deželi v deželno obrtništvo stanovsko organizacijo,

Tako so šli in so se izgubili v snegu. Samotna in tiha je ostala cerkev.

Komaj so odzajtrkovali na Trati, sta prišla vdovin Rudolf in Gabriel. Bilo jima je mrzlo doma, v družinski sobi na Trati pa je tako prijetno goroko. Gabriel je gledal že vse jutro skozi okno. Šel bi že davno, a mati je zaklenila duri. Doma ni imel miru nikoli, zabredel je v vas, ko je bilo le mogoče. Čestokrat je zašel tudi preko na polje, v gozde. Ni iskal samo družbe, moral je videti kaj, nov sosedov voz, nanovo izkopen ali vsaj iztrebljen jarek med travniki, rdeči mak na polju, mravljišče v gozdu. Ko je našel in videl kje kaj novega, ali vsaj zanimivega zanj, se je vračal z razvnetim licem, z radostnimi očmi. Res je bil čestokrat tepen in lasan zaradi teh pohodov. S solzami v očeh je obljubljal mamic, da ne pojde nikoli več brez njenega dovoljenja. A prišla je priložnost, prišla je skušnjava, in pozabljena je bila obljuba v trenutku.

Rudolf, najstarejši, ki je imel Gabriela posebno rad, se mu je pridružil večkrat, tudi danes. Navrh je imel Rudolf denar, dan poprej je dobil tri krajcarje od starega učitelja Močnika. Hodil mu je po tobak na Gornjo Poljano.

Komaj je pokazal krajcarje Nandetu, je pričel ta že kupčijo.

„Nož ti dam zanje.“

Pokazal mu je nož, pipec, lepo rdeč. Ogleovali so ga vsi. Ugajal je. A bili so mnenja, da je vreden kvečjemu dva krajcarja.

„Pa ga pojdi kupiti na Gornjo Poljano. Četiri daš zanj.“

načrt pozitivne nekdanjih stanovskih cehov in „gild“ v novih oblikah in še marsikaj drugega, nalaga nam vsem veliko nalogo. Če slovenski obrtniki, rokodelci in delavci nočejo ostati samo brezpomemben privesek nemške organizacije, je njihova in naloga vseh, ki se čutijo Slovenca, da istočasno z ustvarjanjem oblik nove stanovske organizacije ustvarjajo zavest slovenskega obrtnika, rokodelca in delavca.

Opozarjamo na to dolžnost vse, ki se kakorkoli udejstvujejo v dobrobit slovenskega ljudstva. Vsestranska skrb in briga za vse naše stanovne je danes eminentna narodna dolžnost. Ne smejo nositi to dolžnost obrtniki in delavci sami, z njimi jo morajo deliti duhovniki in kmetje, društva in zadruga, nositi jo moramo vsi. Obrtnik, rokodelca in delavec slovenske Koroške morajo postati polnovredni člani velike slovenske družine in v tej družini jim mora biti njihov dom.

Svoji k svojim! Slovenski stanovci v slovensko družino! Podajmo si roke v znamenje bodoče sloge in vzajemnega dela, skupno delajmo za gmotni in duševni dobrobit nas vseh! In spet bo toplo in prijetno po naših vaseh in v naših družinicah!

Slovenski obrtnik.

Ohranimo staro disciplino!

Še vedno so Nemci občudovali našo disciplino. Naj je šlo za volitve, za večje prireditve, za izjave ali karkoli drugo, vedno spet smo se Slovenci na Koroškem postavili kot en sam mož. Strnjeni smo lahko kljubovali vsem neprilikam stoletja. Poedince bi nas viharji desetletij že davno zbrisali z zemljevida.

Staro slovensko disciplino hočemo ohraniti tudi v novih razmerah. Ohraniti jo hočemo predvsem napram svojemu glasilu s tem, da ga bomo redno naročevali in redno plačevali naročnino. List je danes najvidnejša vez med člani slovenske koroške družine.

Zato, bratje in sestre, ne prezrite v tem mesecu tudi ne opominov uprave svojega lista! Točno je morala beležiti vsa leta svote, ki ste jih vplačevali, ker le tako je zamogla voditi urejeno gospodarstvo. Vi nočete in ne boste kršili stare naše discipline, te lepe slovenske vrline, zato poravnajte do konca leta naročnino in omogočite redno gospodarjenje svojega glasila še zanaprej! Dobrobit vaša in vaših dragih vam je bila vedno pri srcu, vedite, da jo utrdite tudi tako!

„Očitna laž! Tri,“ se je vmešal hlapec Tone. Nande ga je pomeril s srditim pogledom.

„Tri za novega,“ je pritrjeval Rudolf. „A ta je že obrabljen.“

„Obrabljen? Bog v nebesih ve, da sem ga kupil šele pred tednom dni.“

Po dolgem barantanju so se pogodili za dva novca.

„Jih poneseš spet v poštno hranilnico?“

Pikrost in prikrita zavist je zvenela iz vprašanja Tonetovega. Nande se je delal, kakor bi ga ne slišal.

„Koliko imaš že vložnega, fant?“

Nande je zardel. Jezilo ga je, če je govoril kdo o njegovem premoženju.

„Več gotovo nego ti.“

„Seve, ker si skopuh.“

Nande se je vzgriznil v ustnice, a je molčal.

Jakob je gledal in poslušal deco in je majal venomer z glavo.

„Odkod ima fant to? Mati je bila tako nežna. O kupčijem duhu pač ni bilo v nji ne sledu.“

Videl je tujko, ko je umirala v vasi, pri cerkovniku, spominjal se je njene slabotnosti, in fant mu je bil uganka. Gledal ga je začudeno in obenem prijazno.

„Fant, ti postaneš še ali velik bogataš ali velik štepar, da prideš še v ječo ali celo na vislice.“

„Prvo, stric!“

Odgovor Nandetov je bil odločen, kakor bi ne bilo o tem ne najmanjšega dvoma. Jakob se je nasmehnil zadovoljno: očitno mu je prijal mali, rdečelični dečko in njegova sigurnost.

(Dalje sledi.)

DOMAČE NOVICE

Važno za vse, ki potujejo v Jugoslavijo. Minister za javno varnost je odredil, da sme potovati v Jugoslavijo le tisti, ki poleg vidiranega veljavnega potnega lista razpolaga s takozvanim potrdilom o dobrem obnašanju (Wohlverhaltenszeugnis). Potrdilo izstavlja oblast vsakomur, ki ni politično sumljiv. Za potrdilo je prositi pri pristojnem okrajnem glavarstvu, treba je pismeno navesti svoje ime in vzrok ter čas izpotovanja. Prošnjo je nekolekivano vložiti vsaj tri dni prej.

Nemška sveča na božičnem drevescu. Nemško šolsko društvo Schulverein je razposlalo letake sledeče vsebine: „Na nobenem božičnem drevescu, na nobenem adventnem križu ne sme manjkati modra sveča. Njena luč naj posveti v srca vseh rojakov in vzbuja spomin na nemške brate na meji in v inozemstvu, ki se težko borijo za narodnost in svojo zemljo. Schulverein uvaja z nemško božično svečo nov in globoko pomemben običaj. Vsak Nемеc naj skrbi za to, da se razširi vsepovsod. Sveča stane 50 g. Vsak Nемеc naj jo kupi in tako prispeva svoj delež v podporo obmejnih in inozemskih Nemcev.“ — Tako Schulverein letak. Kolika je okusnost nemške božične sveče, bo razsodil vsak sam, če hkrati pomisli na toliko številno slovenske dece, ki se po zaslugi Schulvereina raznaroduje.

Z dežele. „Kärntner Tagblatt“ je pred kratkim pisal med drugim: Vsenemška ideja in gibanje proč od Rima, to sta dvojčka. To je pravilno povedal. V slovenski del Koroške pa so Nemci namenoma postavili učiteljstvo, ki je prepojeno vse-nemške in svobodomiselnje ideje. Izjeme so prav male. Na marijanskem shodu dne 8. sept. t. l. v Št. Janžu so pomožni škof mil. dr. Rohrachar med pridigo povedali sledeče: govori se, da bo prišel boljševizem, toda boljševizem je že med nami. Nato so našli razne napake in grehe, ki izvirajo iz brezverstva in svobodomiselnstva. K temu še pripomnimo: z raznarodovanjem in ponemčevanjem v naših šolah se dela široka pot na pohod boljševizma. Prehodite ves slovenski del dežele, vprašajte župnijske odbornike in prosvetne delavce ter vse druge, ki delajo na polju krščanske prosvete, kako je s katoliško akcijo, z nraavnim prerodom ljudstva! Povsod boste dobili isti odgovor: mladine nimamo, umika se nam! Zakaj? Ker ne zna slovensko brati in pisati. Zato stavimo katoliškim Nemcem vprašanje: ali vam je na južni meji države ljubši slovenski narod, ki se bo mirno razvijal v krščanski-narodni kulturi, ali pa vam je ljubši bojeviti boljševizem, ki si ga boste sami vzgojili? Odgovorite in v tem smislu tudi delajte!

Št. Peter na Vašinjah. (Tatvina in še kaj.) Dne 24. m. m. je neznanec vlomil medtem ko so Markovi v Ribnici pri Št. Petru delali na polju, v Markovo hišo ter izpraznil gospodarjevo listnico. Ko se je nato hotel neopažen izmuzniti, so ga uzrli domači. Gospodar je takoj hitel v hišo ter ugotovil tatvino 400 šil. Takoj je naznanil orožništvu, sam pa se z hlapcem podal za dolgoročno-žem. Posrečilo se jima je, da sta ga dohitela in prijela. Oddala sta ga velikovškemu orožništvu. Pri sledeči preiskavi se je neznanec legitimiral za Janeza Jeliča iz Vrbe, tatvino pa odločno tajil. Sezuli so mu čevlje in glej, v prednjem koncu so našli 4 stošilinske bankovce. Posestnik je dobil svoj denar nazaj, uzmovič pa je preskrbljen za zimo z ričetom. — Vprašujete še, kako sicer živimo in se pripravljamo na zimo. Pridni smo bili v poletju in se v zimo nadejamo par tihih uric. Naši fantje in dekleta nas bodo v novo leto gotovo iznenadili s kakim nastopom in prireditvijo. Vabilu se bomo polnoštevilno odzvali. Tedaj pa vam vnovič pišemo, da pridete še vi.

Bistrica v Rožu. Pred kratkim smo poročali, da je nekaj delavcev kupilo od Helldorfa precej zemljišča, ki pa še ni prepisano. To se je sedaj zgodilo in so zemljišča postala prava last delavcev. — Iz zapora juljskih revolucionarjev se je do slej vrnilo že več oseb, nekaj pa jih pride najbrže do praznikov. — Dne 16. m. m. je umrl čevljarški mojster Urban Kusterle, ki zapušča več mla-dotletnih otrok. Dva sinova sta že izučena čevljarja in zato sme vdova nadaljevati obrt, eden sinov pa se nahaja v celovškem Marijanišču ter obiskuje četrti gimnazijski razred. — Dne 17. nov. smo pokopali ženo bivšega tovarniškega delavca Marijo Rosman. Bila je rodoljubna, krščanska mati. Vsi otroci so starišema umrli že v zgodnji mladosti. Žena je dosegla starost 73 let, njen mož

še živi. Bog ji bodi plačnik! — Letošnja letina je bila za žito slaba in kmetom v gorah iz srca privoščimo državno pomoč. Dobili so po 73 kg pšenične moke po znižani ceni 18.50 šil. A tudi kmetje v dolini niso nič pridelali, pa nič dobili. Rožan 100.

Galicija (Zborovanje kmečke zveze). V nedeljo, dne 25. m. m. se je vršilo v gostilni Teyrovski zborovanje koroške kmečke zveze. Udeležba je bila izredno povoljna. Spored je otvoril občinski vodja zveze župan g. Urank, ki je predal besedo sekr. Wendlerju. Govornik je stvarno orisal novi položaj v državi. Omenil je tudi, da bo treba glede Slovencev na nemški strani odslej večje objektivnosti. Sledil je govor g. Taurerja, ki je vseboval med drugim tole zanimivo trditev: nekoč sta bili med Slovenci dve skupini, liberalna in klerikalna. Danes se mora ta razlika v ljubo Avstriji odpraviti. Nato je povzel besedo grof Thurn, ki se je predstavil kot član novega državnega sveta in obljubil, da bo vršil svojo službo v prilog spodnjega dela Koroške ter temu delu posvetil vse svoje sile. Zadnji govornik je bil zborn. svetnik g. Gril, ki je v domači slovenski besedi pozval navzoče kmete k složnosti in sodelovanju pri zgradbi nove države, ki pa je dolžna, da istotako tudi Slovincem prizna njihove narodne pravice. Narodno pravična Avstrija je lahko vez med državami vzhoda in zahoda. Razburjenost se je lotila dvorane, ko je neki Josef Plantev iz Bilštanja hotel protestirati proti sodelovanju Slovencev in se skliceval na protidržavno pisanje „Koroškega Slovence“ (!), nakar ga je g. Krainz iz Dobrle vasi popravil, da pač misli le mariborski tednik „Večernik“. Sledeči razgovor je bil sila zanimiv in ob splošnem pritrdjevanju je vodja zborovanja končno zaključil spored s svečano izjavo, da Slovenec še nikdar ni izdajal svoje države, katero spoštuje enako kot ljubi svojo narodnost. — V občini se sedaj snuje Heimatschutz, ki naj zajame takozvane (kot jih je označil g. Taurer iz Dobrle vasi) „liberalne Slovence“. Koliki bodo njegovi tovrstni uspehi, pokaže razvoj.

Podravlje. (Razno.) Hudujemo se, da še vedno ni pravega snega. Dvakrat se nam je že ponudil, a vedno spet užaljen umaknil. Dobro bi služil posebno voznikom, ki dan na dan vozijo težke hlo-de iz takozvanega „hovarta“ na podraveljski kolodvor. — 10. m. m. so imeli naši šolarji spomin-sko slavje za pokojnim kanclerjem dr. Dollfusom. Vršilo se je v cerkvi in v šoli. — V kolodvorski restavraciji gdčne Barbe Vošpernikove se vrši gospodinjski tečaj, ki ga vodi gdčna Raditschnig iz Beljaka, gospodinjska učiteljica kmetijske zbornice. Z njenim vodstvom smo zadovoljni in samo obžalujemo, da ni Slovenka, ker bi ji bilo poučevanje v materinščini tečajnic samo olajšano. Zaključna prireditev se vrši na adventni Marijin praznik.

Drobiž. 1. december je bil v Jugoslaviji državni praznik. V Celovcu je bral ob 10. uri zahvalno sv. mašo o. vikar Valerijan. Sv. maše se je udeležilo osobje jugosl. konzulata z g. konzulom dr. Novčanom na čelu ter jugoslovanski kolonija v Celovcu. — Izdana je odredba, po kateri bo vsak izstop iz katoliške cerkve kaznovan, če se hoče z izstopom demonstrirati politično prepričanje. — Z novim letom bodo podraženi vžigalniki. — V Timenici je državni prosvetni referent ustanovil takozv. kmečko šolo, katere naloga je skrbeti za ohranitev kmetijske svojstvenosti. — V Marburgu v Nemčiji je umrl bivši urednik „Vormarscha“ Viljem Freisinger. — Delavca Franca Seifenbacher iz Žrelca je povozil vlak, ko je hotel prekoračiti Glimo po nedovoljeni poti preko železniškega mostu. — V gozdu pri Borovljah se je obesil 73letni Andrej Wassner. V prostovoljno smrt ga je gnala dolgoletna bolezen v nogah. — V Milštatju je zbolelo več oseb, ker so vživala podeželski sir, ki je bil izdelan v kotlih, prevlečenih z zelenim volkom. — Na Škrbini pri Grabštanju je pri sekanju bukev ubilo 18letno Betijo Janesch. — V Maloščah je priredil stotnik Larisch od dež. vlade v občinski dvorani predavanje o nevarnostih napadov iz zraka. — V Vrbi sta praznovala zlato poroko Marija in Janez Čuden. — V soboto dne 8. decembra govori v Celovcu ob deželni hiši ob 10. uri dop. vicekancler Starhemberg.

**Inserirajte
v „Koroškem Slovencu“!**

NAŠA PROSVETA

Slovenska knjiga.

Prelahko jemljemo življenje in zato ne znamo ceniti vsega, kar je življenje rodilo. Tudi knjiga je kos, je sad življenja. Dobra knjiga je sad dobrega življenja. So knjige, pisane iz življenjskih globin, da razbiraš iz njih trpljenje in razočaranja, borbo in zmago; pa pozabljaš, da razbiraš le zgodovino svojega bližnjega brata in tako zreš svojo lastno, preteklo ali bodočo zgodovino. So knjige, temne ali žalostne, da jih z nevoljo odrivaš ob stran in pozabljaš; pa vendar je tudi v njih opominjajoča in bodreča beseda tvoje duše in vesti. So še druge knjige, vesele in polne vriskajočega življenja, da jih prebiraš spet in spet in ob njih se ti polni srce in se radosti ter upa tvoja duša. Knjiga je kos življenja. Ob življenju in v življenju pa rasteš, cvetiš in dozorevaš.

Več bi morali mi brati. Več in boljše! Živeli so in še živijo in še bodo živeli možje iz slovenskega naroda, ki polagajo v knjigo svoje najdražje življenjske izkušnje, svoja najgloblja doživetja. Možje so, ki nam imajo v povesti in pesnitvi, v črtici in igri nuditi mnogo iz svojega duševnega zaklada, iz svoje slovenske duše. Njihove knjige bi nam morale biti zveste prijateljice, spremljevalke našega življenja. Slovenska knjiga bi morala biti predvsem bolj poznana naši doraščajoči mladini, fantom, in dekletom naših vasi, da bi še ob njej rastli vsi zdravi in polni.

Dolgi zimski večeri prihajajo. Ne bo nikakor v kvar njihovi domačnosti, če bo od časa do časa na družinski mizi tudi dobra slovenska knjiga. Ob polnosti življenja družinskih članov bo zadobilo polnost tudi družinsko življenje. In spet bo toplo in prijetno v naših slovenskih domovih.

Triumf slovenske pesmi v Bolgariji. Ljubljanska „Glasbena Matica“ je priredila na povabilo Zveze bolgarskih pevskih zborov turnejo v Bolgarijo. Bolgari so Slovence sprejeli nadvse iskreno in veličastno. Čim je prispel vlak s slovenskimi gosti v glavno mesto Sofijo, jih je pozdravila tisočera množica z „Ura“ in „Živijo!“ klici, mnogi so jokali od veselja. Slovenski pevci so priredili več koncertov, ki so bili nadvse sijajno obiskani. Svoj višek je dosegla turneja v Plovdivu, kjer so bile ulice ob prihodu slovenskih pevcev natrpano polne občinstva, ki je navdušeno vzklikalo došlim gostom. Slovensko pesem je bolgarsko ljudstvo sprejemalo z velikim veseljem, mehka in sočna slovenska melodija prija bolgarski duši, pa tudi jezika sta si nenavadno sorodna. — Tako vrši slovanska pesem svoje veliko poslanstvo vsepovsod, kjer zadoni

Glinje. (Miklavževo.) V nedeljo dne 9. decembra priredi Slovenska čitalnica ob 3. uri pop. v dvorani pri Cingelcu na Trati Miklavžev večer s petjem, igro „Gospa Kordula“ in nastopom sivolasega škofa Miklavža. K obilni udeležbi vabi odbor.

Borovlje (Občni zbor). V nedeljo 25. novembra se je vršil občni zbor Slovenskih diletantov v Borovljah. Obisk je bil izredno dober, društvena dvorana je bila skoroda premajhna. Društvo, kot je razvidno iz poročil, ni spalo, imelo je 5 sej, štiri lepe igre, dva pevska koncerta in skupen izlet na Zelenico o priliki vzdave spominke plošče rajnemu društvenemu tajniku Krajnerju. Del pevcev je sodeloval o priliki gostovanja „Zvona“ iz Ljubljane v Št. Janžu. Na povabilo mestnih občin Tržič in Škofja Loka je priredil zbor 22 pevcev lepo uspešno turnejo. Po blagajniškem poročilu so se vršile volitve, ki so potrdile novi odbor z dosedanjim predsednikom. Sledilo je zanimivo zgodovinsko predavanje č. dekana Singerja iz Kaple, ki je v prijetni domači besedi orisal čas od ledene in halštatske dobe do novejših časov. Spoznali smo, kako malo še poznamo naš kraj. Pravil je, kaj se je najprvo delalo v podljubeljskih tovarnah, kako so razstreljevali ljubeljske skale, razvoj boroveljske puškarije, vpade Turkov i. dr. Sledili smo vsi z največjo pozornostjo. Č. dekanu izrekamo tudi na tem mestu iskreno zahvalo. Z melodijo domače slovenske pesmi je bil prehitro minuli občni bor zaključen.

Pliberk. (Ob 25letnici prosv. društva v spomin umrlim članom.) Listje pada. Po letošnjem skrivnostnem snovanju lega narava k počitku, sveti mir vstaja okoli nas. Tedaj se zresniš tudi ti, misleči in čuteči človek, ter se zamisliš v neskončne dalje. Svet ti je tisti mali košček božje zemlje,

ki ti krije tvoje drage in gomila ti je oltar. Pogovarjaš se z vernimi dušami in neizprosno zveni iz grobov: Kar smo bili, ste sedaj vi, kar smo sedaj, boste tudi vi. Tudi društvo je družina, ki danes prešteva svoje drage. Tam v karpatskih gorah spi Škofov Rok, eden društvenih ustanoviteljev. Njegov brat Franc je pustil življenje na italijanski fronti. Še vrsta drugih je odigrala težko vlogo v svetovni žaloigri: Kolenikov Franc, Grilec Matevž, Žibernikov Aleš, Hrastov Tone, Riedl Janez in še drugi. Kjerkoli počivajo, jim bodi zemljica lahka! Tudi po vojski so se odpirali grobovi: iz sončne Šmarjete je odšel Osrbancov Tomej, odšel je Jurjev Andrej in lani naš najmlajši tovariš Hrastov Tone. Ne moremo pozabiti Dušice, Tilke Lamprechtove, ker svež še je njen grob. Pa še dveh se spominimo: tam na velikem dunajskem mirodvoru počiva član in prosvetaš pliberškega društva č. Ciril Kandut, v beli Ljubljani pri Sv. Križu pa počiva Breznikova Ivanka. Odšli so in ne bo jih več med nas. A mi vemo, da jim je dobro, kajti življenje zahteva od nas le boj in trpljenje. Kličemo nam: Spominjajte se nas, spominjajte tako, da vršite vse dolžnosti v življenju, predvsem dolžnosti do Boga in naroda!

GOSPODARSKI VESTNIK

Sedaj bi bil čas! Danes smo kmetje bolj kot kedaj povezani medseboj, navezani na medsebojno pomoč. Da bi se med nami našel kdo, ko bi nam s trdovratnostjo in ljubeznijo govoril o potrebi kmečkega zadružništva, njegovo delo bi bilo končno uspešno. Dobro vemo, da ne smemo več misliti samo zase, marveč tudi za druge. Koliko bi bilo pomaganega in kako bi bilo lepo, če bi imel vsak kraj svojo kmečko zadružno, ki bi se s časom razpredelila v več delovnih oddelkov, kakor bi pač kazale potrebe. Oskrbovala bi zadružnike z vsemi potrebščinami, jemala blago od svojih članov-kmetov, ga razpečevala in predelovala. Na ta način bi prišel konzument in kmet ceneje do potrebnega blaga in kmet bi dobil več za svoje težko pridelano blago. Seve bi trebalo za to dela in žrtev, močnega pluga, ki bi rezal globoke brazde; trebalo bi močne vprege in močnega orača, da mu plug ne bi ušel po svoji poti, kajti zemlja, ki nam je prepuščena, je trda in pušta. Bogati sadovi pa bi obilno nagradili hvaležni trud.

I. Š.

Zakaj dajemo živini soli? Povsod dajejo živini soli, ki je živini tudi nujno potrebna. Sol za živino ni samo začimba — zabela, temveč prava pristna krma, ker tvori sestaven del krvi, kakor tudi vseh drugih tekočih snovi v živini. Ravnotako potrebuje živali soli tudi za gradnjo svojega okostja. Ena najvažnejših nalog, ki jo vrši sol, je povečanje in ojačanje želodčnih sokov in s tem povečana prebavilna možnost želodca. Sol povzroča apetit in sploh pospešuje vse delovanje prebavilnih organov. Živali, posebno ovce in govedo, sol rade ližejo, ker je je premalo v krmi, posebno ako je ista groba in slamnata. V splošnem damo odraslemu govedu dnevno 1 navadno žlico soli. Največjo korist bi imela žival od soli, ako bi isto raztopili v malo vode in potem s to raztopino poskropili krmo.

Da bodo kokoši mnogo nesle. Gotovo je želja vsake gospodinje, da bi kokoši mnogo nesle ne samo spomladi, ampak tudi v ostalih letnih doba. To lahko dosežemo, če sledeče upoštevamo: 1. Kokoši ne smejo biti starejše od treh let. 2. Petelina moramo menjati vsako drugo leto; na enega potelina naj ne bo več kot 10 do 20 kokoši. 3. Za podložke vzemimo jajca onih kokoši, ki so nam največ nesle. 4. Kokoš, ki ni nosila že dalje časa, krmimo na sledeči način: zjutraj zmečkan, kuhan krompir in malo koruze, popoldne zmes pšenice in ovsca, ki si jo pripravimo na ta način, da denemo v posodo s širokim dnem (škaf) 1 kg pšenice, 1 kg ovsca, ½ dkg kvasa, polijemo z vodo in pustimo v vodi tako dolgo, da žito skali. Po tej krmi bo kokoš gotovo v kratkem nesla. Tudi medtem ko nesejo, dajamo kokošim to zmes vsaj parkrat na teden. Tako bomo dosegli, da nam bodo kokoši dolgo nosile in malo časa počivale.

Še enkrat: zračite pozimi hleve! Hlev je dobro prezračen, kadar ni med hlevskim in zunanjim zrakom nobene posebne razlike. Pretopli in vlažni hlevi spodkopujejo živini zdravje. Mrzel, toda suh in dobro zračen hlev je za živali bolj zdrav kakor pa topel in obenem vlažen. Začasno zračenje živini nikakor ne škoduje. Hlev navadno

zračimo pred vsakim molzenjem, da ne pride med molžo v mleko hlevski vzduh. Še primernejši za zračenje je čas, ko gre živina na vodo ali na tekaljšče. Dober zrak v hlevu je za živali enako važni kakor tečna in zadostna hrana. Zrak je najbolj potrebna in nejcenejša roditelna snov, katera se po največ prav nesmiselno varčuje. Kakor gorkoto, svetlobo in suho toplo ležišče, privoščimo živalim pozimi obilo dobrega zraka v hlevu.

Zakaj je cena prašičem tako nizka? Splošno se čuje pritožbe svinjerejev: Kam bomo prišli, ako pojde tako naprej? Niti dela nimamo plačanega, kje so stroški za krmo! Zadnja leta je bilo zaradi suše in vsled drugih vzrokov le malo plemenskega blaga, cene so bile povoljne, od letošnje vigradi naprej pa stalno padajo. Zakaj to? Vedno lahko spet opažamo, da gospodarji hitijo z vzrejo prašičev šele tedaj, ko že imajo ti dobro ceno. Tedaj si pravijo: Sedaj pa si le pridelajmo veliko tega blaga, ker rabimo denar in ga bomo pri sedanjih cenah veliko dobili. Pri tem večina pozabi na glavno trgovsko pravilo: Čim več je blaga na trgu in čim bolj je kakovost blaga povprečna, tem nižje padajo cene. Današnja nadproizvodnja prašičev je v veliki meri kriva nizkim cenam. To naj izučijo, da bomo redili manj blaga, a tisto boljše, četudi je slučajno več krme. Napredni prašičerejci dobro vedo, kdaj bodo dobre cene, ki se po navadi vračajo vsaki dve leti in tudi trajajo dve leti. Po skrajno nizki ceni nastopijo kmalu spet boljše cene in to je takrat, ko je istega blaga le malo na trgu.

Celovski trg. Krave 80—1,10, klavne krave 50—70, prašiči 75—85, plemenski 70—85, pšenica 38—40, rž 30—31, ječmen 22—24, oves 19—21, ajda 22—24, koruza 18—22, sladko seno 7—9, kisló 6, isto slama, krompir 1—16, zelje 30, repa 20, goveja mast 4—4,50, prekajena slanina 4,—, svinjska mast 2,40—2,80, jajca 16—18, kokoši 3—4,—, race 4—5,—, gosí 8,— šil. za komad.

RAZNE VESTI

Človek v številkah.

Človeško telo vsebuje kakih 360 do 400 večjih in manjših živčnih debel, ki jih tvorijo fina, nevidna živčna vlakna. V vidni živec se steka nad pol milijona drobnih vlaken, slušni in obrazni živec jih imata na vsaki strani po kakih 100.000, ki vodijo k mišicam in drobovju, in več kot 800.000, ki prihajajo iz njih. Krv je v telesu odraslega človeka nekako trinajstinka njegove teže, to je do 5 in pol kg. Kri sestoji iz zelo majnih, prostemu očesu nevidnih teles. Rdeča krvna telesa so tako majhna, da jih kubični milimeter vsebuje nad 5 milijonov. Dolga so dve tisočinki milimetra in če bi vsa krvna telesa položili drugo poleg drugega, bi sestavili neznatno drobčkeno, a 200.000 km dolgo verigo, ki bi segala na polovico pota od zemlje do lune. Srce utriplje pri zdravem človeku do 72krat v minuti, to je v letu 36milijonkrat. Z vsakim tripom vrže srce iz svojih predelov kakih 60 gramov krvi v krvne posode, v minuti pasira torej vsa kri, ki je v telesu, srce. Odrastel človek dahne 16krat v minuti, v sedemdesetletnem življenju torej okoli 650milijonkrat. Pri mirnem dihanju vsrka človek kakega pol litra zraka, to je v 24 urah okoli 12 tisoč litrov zraka. V sedemdesetletnem življenju je to skupno nekako 350 tisoč kubičnih metrov zraka, kar odgovarja nekako prostornini prav velike dvorane. Človek izdihava ogljikovo kislino in sicer v toliki količini, da bi moralo neizogibno nastopiti zadušjenje, če človek ne ba izdihaval tudi vode v obliki pare. Velika je tudi količina izločenih prebavilnih sokov. Na dan liter do poldrugi liter slin, več litrov zelodčnega soka in pol litra žolča. Znoja izloči človek dnevno do 900 gramov. Kost ima človek 312 in nekaj sto mišic, ki razvijajo precejšnjo silo. Celotni delovni učinek se ceni pri človeku na desetino konjske sile, to je toliko sile, kolikor bi je porabil človek, da dvigne v sekundi 7 kg meter visoko. Srce iztisne pri vsakem krčenju kri s pritiskom, ki bi pognal vodni curek več kot dva metra visoko. V dnevnu opravi srčna mišica pri teži kakih 300 gramov 60 tisoč kilogrammetrov. Če bi človek raznih kislin ne izločeval, bi „dobavil“ v sedemdesetih letih 840 kg srčne kisline, 75 kg fosforne kisline in 420 kg kuhinjske soli. V kemičnem pogledu je človeško telo sestavljeno iz 65,5 odstotkov vode, 20 odstotkov beljakovin in kakih 10 odstotkov raznih soli. Vsak človek ima naposled v sebi 3 do 5 gramov železa,

iz katere množine bi zamogli skovati prav spodoben žebelj. Pri človeku, ki tehta 70 kg, je povprečno 47 kg vode, 14 kg beljakovin, okoli 2 kg tolsče in 7 kg soli. Okostje vsebuje okoli 50 odstotkov vode.

Ta nezatna peščica vidne snovi, ki se ji pravi „človeška telo“, pa je zadostna posoda človeškega duha in človeške duše, ki prodirata do zemeljskih globin in nebesnih višin, nam razkrivata svet lepote in pravice in nam dajeta slutiti, kar tako tajinstveno imenujemo „srečo“. Ko bi ob tem še dvomil o obstoju človeške duše iz božjih rok?

Električni mož. V Plymouthu na Anleškem živi mož z imenom Francis Stone. Ima izredno zmožnost, da odkriva zlato, ki je zakopano v bližini. Šeta se in pri tem drži v roki jekleno palčico, ki se mu zvija v roki, če se nahaja v bližini zakopane zlatega predmeta. Govorilo se je, da bi šel Stone v južno Afriko, kjer bi mogel zlatosledom mnogo koristiti. Toda mož je že 20 let bolan in ga imajo za božjastnega. Nosi vsikdar podplate iz debelega kavčuka in na desni nogi še poseben podplat iz vulkanita. Tako se izogiba premočnim električnim stresom. Izredno je dovzeten in nemiren, kadar obratuje kakršnekoli električen stroj. Nemogoče mu je rabiti telefon. Sicer vodi svoj avto, takrat pa ima na podplatih močne izolatorje.

Dva tedna živ z razpočenim srcem. Dunajski zdravnik dr. Petrowich poroča o možu, ki je 13 dni živel z razpočenim srcem. Srce je utripalo z neverjetno življensko silo. Pri dviganju nekega bremena je mladi mož hipoma začutil bolečino na levi strani prs in dihal mu je zastajal. V bolnišnici so dognali, da mu je počilo srce. Ko so ga po smrti raztelesili, so videli, da je res tako. Živ pa je ostal zaradi tega, ker je kri uhajala v prsno votlino in ni ovirala delovanja srca.

Končna usoda filmov. Gotovo si že kedaj gledal film v kakem kinu. Nisi se pa vprašal, kaj je z njim, ko je obrabljen in ne vleče več. Saj je obrabljenih filmskih travok na tisoče in tisoče metrov in kg. Obrabljene ali neuporabne filme predelajo v žolčasto snov, iz katere izdelujejo glavnike, gumbe, podkitnike, oboje pri ročnih torbicah i dr. Mnogo teh celuloidnih izdelkov izhaja torej iz filmov, h katerim so drle številne procesije radovednežev in radoglednežev. V obliki gumbov in glavnikov se vračajo med ljudstvo slavni junaki in filmske zvezde. Prazna je slava sveta.

Zakoni v Indiji. Član zakonodajnega sveta v indskem mestu Bombayu je nedavno zbral podatke, ki kažejo, da je v ondotni pokrajini 74.000 manj od pet let starih otrok, ki so že veljavno poročeni, 3500 jih je že vdovec in vdov. V enem samem letu je bilo sklenjenih 2000 zakonov med otroci pod enim letom. Otrok, ki so bili oženjeni ali omoženi v starosti 5 do 10 let, je več od četrta milijona. Ob tej statistiki je poslanec predlagal, naj se razveljavijo vsi zakoni otrok, ki še niso dovršili 12. leta.

Zanimiva ugotovitev. V lanski jeseni so se zatekli mogočni tropi lastavic na Bavarsko, odkoder so jih z letali prevažali v južne kraje, da na severu ne poginejo. Lastavice so opremili s posebnimi obročki, da bi se preverili, če se bodo spomladi vrnile. In glej: mnogi prijatelji so v sledeči pomladi zamogli pozdraviti stare svoje znanke. Isto poročajo tudi z Dunaja, kjer so jih minulo jesen istotako spravljali s posebnimi vozili na jug.

Pogrontal jo je. Motaz je prišel na pošto in vprašal, če je morda zanj kaj pisem. Poštarica je pregledala vse predale, a nič našla. „Ali pričakujete pismo?“ je vprašala. — „Ne, tega ne, kdo pa naj mi piše. Zadnjič pa sem bral v listu, da pride na vsakega avstrijskega državljanu 12 pisem letno. Tako sem si mislil, da povprašam in odnesem svojih dvanajst.“

Listnica uprave.

Zec v Selu. Mesto molzca je že oddano. Za vsako vprašanje na upravo je priložiti znamko za odgovor ali dopisnico.

Dekle! Veliko povpraševanje je po Vas. Z Novim letom menjavate službe. Sporočite naslove, način zaposlitve in starost „Kmečki zvezi“ v Celovcu! Za odgovor ali posredovanje priložite znamko za 24 g.

Hiša in gospodarsko poslopje, tričetrta orala travnika s sadjem **naprodaj** p. d. pri Celnjaku v Štebnu pri Beljaku. Cena S 6000. 96